

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра маркетингу, менеджменту та підприємництва

Робоча програма навчальної дисципліни

Зовнішньоекономічна діяльність

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва)

спеціальність 073 Менеджмент
(шифр і назва)

освітня програма Міжнародний менеджмент і бізнес-комунікації
(шифр і назва)

спеціалізація Міжнародний менеджмент і бізнес-комунікації
(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)

факультет Економічний

2020 / 2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна “26” червня 2020 року, протокол № 5

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Кім О. О. – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва ХНУ імені В. Н. Каразіна
Євтушенко В.А. – завідувач кафедри, кандидат економічних наук, доцент кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва ХНУ імені В. Н. Каразіна;

Програму схвалено на засіданні кафедр маркетингу, менеджменту та підприємництва ХНУ імені В. Н. Каразіна

Протокол від “20” червня 2020 року №15

Завідувач кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва
ХНУ імені В. Н. Каразіна

_____
(підпис)

Вікторія ЄВТУШЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна

Протокол від “23” червня 2020 року № 10

Голова науково-методичної комісії економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна

_____
(підпис)

Вікторія ЄВТУШЕНКО
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Зовнішньоекономічна діяльність” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки Перший рівень вищої освіти, бакалаври спеціальності (напряму) 073 Менеджмент спеціалізації – Міжнародний менеджмент і бізнес комунікації

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Зовнішньоекономічна діяльність” є розвиток та формування знань і навичок в області зовнішньоторгових відносин с зарубіжними партнерами.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність» є навчити студентів знанням форм міжнародної промислової кооперації, вмінням вибору партнерів, знанням сучасних форм реалізації товарів та після продажного обслуговування, вмінням ділового спілкування та знанням ділового протоколу, вмінням вирішувати питання організації та техніки проведення зовнішньоекономічних операцій, серед яких важливе місце займає формування та укладання зовнішньоекономічного контракту.

1.3. Кількість кредитів 5

1.4. Загальна кількість годин 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни
За вибором
Денна форма навчання
Рік підготовки
3-й
Семестр
5-й
Лекції
30 год.
Практичні, семінарські заняття
30 год.
Самостійна робота
90 год.

1.6. Заплановані результати навчання

знати:

- економічну сутність поняття "Зовнішньоекономічна діяльність", тенденції та зміни, що відбуваються в механізмах сучасної міжнародної системи управління зовнішньоекономічною діяльністю;
- особливості діяльності транснаціональних корпорацій в Україні;
- організаційно-правові основи здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємствами України;
- базові визначення, види, форми, умови, мотиви застосування зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві;
- основні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві.

вміти:

- застосовувати отримані знання при розв'язанні практичних та ситуаційних завдань;

- обґрунтувати сучасні тенденції розвитку зовнішньоекономічної діяльності на вітчизняних підприємствах і в цілому на державному рівні;
- використовувати сучасні зовнішньоекономічні тенденції в прогнозуванні економічної ситуації, а також для пошуку прогресивних заходів регулювання існуючого становища як в Україні, так і на зовнішньому ринку.

Складова інтегральної компетентності: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в управлінській професійній діяльності на міжнародному рівні, із застосуванням теорій та методів міжнародної мікроекономіки та макроекономіки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов світового ринку.

Загальні компетентності:

- ЗК 7.** Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК 8.** Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
- ЗК 9.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 10.** Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 11.** Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.
- ЗК 12.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 13.** Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК 14.** Здатність працювати у міжнародному контексті.
- ЗК 15.** Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності:

- ФК 1.** Здатність визначати та описувати характеристики організації.
- ФК 2.** Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.
- ФК 3.** Здатність встановлювати критерії, за якими організація визначає подальші напрямки розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани.
- ФК 4.** Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.
- ФК 5.** Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту,
- ФК 6.** Здатність діяти соціально відповідально і свідомо у процесі безпечної та ефективної професійної діяльності в межах національного і світового господарства.
- ФК 7.** Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.
- ФК 8.** Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту.
- ФК 9.** Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.
- ФК 10.** Здатність підтримувати ділові контакти, вести ділову бесіду із закордонними партнерами, у тому числі й однією з іноземних мов або мов Європейського союзу.
- ФК 14.** Здатність розробляти проекти та управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість.
- ФК 15.** Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Організаційні аспекти зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Тема 1. Планування зовнішньоекономічної стратегії фірми.

Тема 2. Пошук та вибір іноземного партнера. Переговорний процес. Укладання договорів (контрактів).

Тема 3. Підготовка міжнародних торгових операцій.

Тема 4. Механізм розрахунків у зовнішньоторгових операціях.

Тема 5. Організація і техніка комерційних операцій на міжнародних біржах, торгах, аукціонах

Розділ 2. Елементи управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства

Тема 6. Транспортне забезпечення зовнішньоекономічної торгівлі (логістика).

Тема 7. Страховий захист зовнішньоекономічних операцій.

Тема 8. Утворення та розвиток спільних підприємств.

Тема 9. Комерційні форми передачі технологій.

Тема 10. Роль менеджменту в управлінні позицій підприємства в зовнішньоекономічній діяльності.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1.						
Разом за розділом 1	75	15	15			45
Розділ 2.						
Разом за розділом 2	75	15	15			45
Усього годин	150	30	30			90

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Планування зовнішньоекономічної стратегії фірми.	3
2	Пошук та вибір іноземного партнера. Переговорний процес. Укладання договорів (контрактів).	3
3	Підготовка міжнародних торгових операцій.	3
4	Механізм розрахунків у зовнішньоторгових операціях.	3
5	Організація і техніка комерційних операцій на міжнародних біржах, торгах, аукціонах	3
6	Транспортне забезпечення зовнішньоекономічної торгівлі (логістика).	3
7	Страховий захист зовнішньоекономічних операцій.	3
8	Утворення та розвиток спільних підприємств.	3
9	Комерційні форми передачі технологій.	3
10	Роль менеджменту в управлінні позицій підприємства в зовнішньоекономічній діяльності.	3
	Разом	30

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання навчального матеріалу (самостійне ознайомлення з допоміжною літературою за списком у робочій програмі дисципліни)	60
2	Виконання індивідуального завдання з навчальної дисципліни	30
	Разом	90

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) є складовою навчального процесу з дисципліни. Функціональний зміст ІНДЗ полягає в: систематизації й поглибленні теоретичних і практичних знань студентів із дисципліни та їх застосування при вирішенні

конкретних управлінських ситуацій; розвитку навичок самостійної роботи студентів і оволодіння ними методикою дослідження та експерименту, пов'язаних із темою ІНДЗ.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання виконується самостійно при консультуванні з викладачем протягом вивчення дисципліни відповідно до графіка навчального процесу.

Якість виконання ІНДЗ визначається наявністю наступних елементів наукового дослідження: практичної значущості, системного аналізу проблемної ситуації та об'єкта дослідження, теоретичного узагальнення існуючих підходів до розв'язання проблемної ситуації та використання передової сучасної методології і науково-методичного інструментарію, наявності елементів творчості.

Практична значущість ІНДЗ полягає в можливості використання її результатів у практичній діяльності суб'єктів міжнародних відносин. Реальною вважається робота, яка виконана відповідно до наявних проблем управління економічною діяльністю суб'єктів міжнародних відносин на основі реальних даних функціонування країн, регіонів, ТНК, підприємств та ін. Результати аналізу показників можуть бути наведені та застосовані повністю або частково на всіх рівнях управління при регулюванні сучасних міжнародних економічних відносин.

Системний аналіз об'єкта дослідження полягає в охопленні всього комплексу причинно-наслідкових зв'язків, що обумовлюють проблемну ситуацію, пов'язану з його поточним станом, та обґрунтуванні системних дій і рішень, спрямованих на виведення об'єкта дослідження на бажаний рівень його функціонування.

Застосування сучасної методології полягає у використанні адекватних об'єкту дослідження методів і підходів, які забезпечують ґрунтовний аналіз стану міжнародної економічної діяльності, її зовнішнього та внутрішнього середовищ та дозволяють визначити напрями і засоби розвитку системи управління міжнародною економікою, вдосконалити її

7. Методи контролю

Контроль рівня знань є невід'ємною складовою навчального процесу. Оцінювання знань студентів з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність» враховує всі види занять, передбачених навчальним планом. Перевірка знань та навичок студентів проводиться за допомогою поточного, проміжного й підсумкового контролю. Під час вивчення дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність» застосовуються наступні методи оцінювання знань:

- поточний контроль здійснюється на практичних заняттях під час рішення задач, розв'язання практичних завдань та кейсів;
- проміжний контроль здійснюється під час усних відповідей студентів.
- підсумковий контроль здійснюється за допомогою проведення іспиту.

Результати складання екзамену оцінюються за шкалою балів, еквівалентною чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінка, еквівалентна «відмінно», виставляється, якщо студент виявив всебічно системні та глибокі знання, в повному обсязі твердо засвоїв весь програмний матеріал, вичерпно та послідовно дав відповіді на всі питання екзаменаційного білета, тісно пов'язує теорію з практикою, показує знання літератури, вміння самостійно аналізувати та тлумачити економічні норми та поняття і застосовувати їх при вирішенні завдань, правильно аргументує висновки, вміє самостійно узагальнювати матеріал і логічно його викладати, не допускаючи помилок.

Оцінка, еквівалентна «добре», виставляється, якщо студент твердо знає програмний матеріал, має навички аналізу та тлумачення економічних норм та понять, логічно відповідає на поставлені питання, не допускає суттєвих помилок.

Оцінка, еквівалентна «задовільно», виставляється, якщо студент засвоїв основний матеріал, але не знає окремих деталей, допускає неточні відповіді та формулювання понять, порушує послідовність у викладенні програмного матеріалу, має прогалини в знаннях.

Оцінка, еквівалентна «незадовільно», виставляється, якщо студент не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, не володіє навичками застосування економічних норм, які забезпечували б вирішення професійних завдань.

Підсумкова оцінка виводиться за сумою балів, набраних студентом за роботу протягом семестру (з урахуванням самостійної роботи, поточного і проміжного контролю) та за результатами підсумкового контролю (екзамену), що дає змогу оцінити знання студентом усього курсу дисципліни

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання									Екзамен (залікова робота)	Сума
Розділ 1		Розділ 2		Контрольна робота, передбачена навчальним планом			ІНДЗ	Разом		
T1- T3	T4- T5	T6- T8	T8- T10	КР1	КР2	КР3				100
5	5	5	5	10	10	10	10	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література

Основна література

1. Козак Ю. Г. Зовнішньоекономічна діяльність: в питаннях та відповідях [текст] підруч. Київ, 2017. 228 с
2. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник. Тернопіль, 2017. 137 с.
3. Чернишова Л. О., Козуб В. О., Носач Л. Л., Величко К. Ю., Печенка О. І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: практикум. Харків, 2017. 238 с.

Додаткова література

1. Вернюк Н. О., Клименко Л. В., Новак І. М., Зовнішньоекономічна діяльність підприємства. Умань, 2012. 322 с.
2. Новак В. О., Мостенська Т. Л., Гуріна Г. С., Ільєнко О. В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства. Київ, 2012. 552 с.
3. Зосимова Ж. С. Експертиза зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Харків, 2014. 234 с.
4. Кириченко О.А., Базовкін Є.Г., Єрохін С.А., Лаптев С.М., Литвак О.М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. Київ, 2008. 518 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Митний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення 27.12.2019);
2. Закон України «Про захист економічної конкуренції». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14> (дата звернення 27.12.2019);

3. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12> (дата звернення 27.12.2019);
4. Закон України «Про Митний тариф України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/584-18> (дата звернення 27.12.2019);
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 27.12.2019);
6. Офіційний сайт статистики ЮНКТАД. URL: <https://unctadstat.unctad.org/EN/> (дата звернення 27.12.2019);
7. Офіційний сайт статистики Міжнародної організації стандартизації. URL: <https://www.iso.org/ru/home.html> (дата звернення 27.12.2019);
8. Офіційний сайт Casers. URL: <https://casers.org/> (дата звернення 27.12.2019);
9. Офіційний сайт Харківського ІТ кластеру. URL: <https://it-kharkiv.com/> (дата звернення 27.12.2019);